

พระราชกฤษฎีกา (เลียม จิตรมโอม) (พ.ศ. ๒๔๘๔)

ชาติภูมิ

พระราชกฤษฎีกา (เลียม จิตรมโอม) นามเดิม เลียม นามสกุล จันทา เกิดวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ตรงกับวันพุธ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีมะเส็ง ที่บ้านเลขที่ ๑๒ บ้านโคกจาน หมู่ที่ ๘ ตำบลทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ บิดาชื่อ นายเพ็ง จันทา มารดาชื่อ นางเป็ง จันทา เป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้อง ๖ คน

การศึกษา บรรพชาและอุปสมบท

พระราชกฤษฎีกา สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากวัดบ้านโคกจาน ตำบลทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความจำเป็นลักษณะเป็นนาค เพื่อเตรียมตัวบรรพชาเป็นสามเณรจึงสามารถท่องเที่ยวบวชตามวัดในหนังสือเจ็ดตำนานและสิบสองตำนานได้

พ.ศ. ๒๕๐๓ บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดบ้านโคกจาน ตำบลทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในปีนี้สอบได้นักธรรมชั้นตรี

พ.ศ. ๒๕๐๔ อุปสมบทที่วัดบ้านโคกจาน ตำบลทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัยจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีพระครูถาวรชัยเขต เป็นพระอุปัชฌาย์ พระทิพย์เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และจันทาบุญ โยโก เป็นพระอนุสาวนาจารย์ อุปสมบทได้ ๕ วัน เห็นว่าการอยู่ใกล้วัดกับบ้านเกิดมากเกินไป อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ. ๒๕๐๕ สอบได้นักธรรมชั้นโท

พ.ศ. ๒๕๐๗ สอบได้นักธรรมชั้นเอก ในปีนี้สอบได้นักธรรมชั้นเอกนี้ ที่วัดบ้านโคกหล้า ตำบลอีหล้าอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ เจ้าคณะตำบลลาออกจากตำแหน่ง ทางกรมองหาพระภิกษุผู้มีคุณวุฒิพอที่จะรับหน้าที่ได้ พระราชกฤษฎีกา เห็นว่าจะเป็นการดีจึงถือโอกาสกราบลาเจ้าอาวาส เพื่อแสวงหาครูบาอาจารย์ ตามสำนักปฏิบัติหลายแห่ง จนกระทั่งปีพ.ศ. ๒๕๑๒ ขณะนั่งรถมาถึง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ยินโยมเขาคุยกันเกี่ยวกับสำนักปฏิบัติวัดหนองป่าพง คิดว่าจะไปศึกษาข้อวัตรปฏิบัติดูบ้าง จึงตัดสินใจลงจากรถและเดินไปที่ วัดหนองป่าพง พอเข้าไปในบริเวณวัด เมื่อผ่านร่มเงาของต้นไม้ ซึ่งชั้นเรียงรายอยู่บริเวณสองข้างทางนั้น รู้สึกร่มรื่นและเย็นอกเย็นใจเป็นอย่างมาก มองดูลานวัดก็สะอาดเป็นที่เจริญตาเจริญใจยิ่งนัก กุฏิแต่ละหลัง ก็ปลูกสร้างไว้เป็นแถวเป็นแนวอย่างระเบียบเรียบร้อย ซึ่งก็เป็นของแปลกกว่าที่อื่นๆ ที่ท่านเคยผ่านมา เมื่อถามถึงเจ้าอาวาสคือพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) หรือหลวงพ่อกุฎี พระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งออกกุฏิที่อยู่ จึงเดินไปกราบนมัสการ อนุญาติและเขียนหนังสือมอบตัวถือมาถวายหลวงพ่อกุฎี เมื่อกลับมาอยู่ วัดหนองป่าพงได้เพียง ๕-๖ วัน ก็ได้รับการเปลี่ยนนิตยสารทุกอย่างให้

ใหม่ ละเรียกให้เข้าหมู่สงฆ์ได้ในช่วงเวลาเข้าพรรษา ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ หลวงพ่อชา ได้แนะนำพระภิกษุสามเณร ให้ประพฤติปฏิบัติตาม ข้อกติกาสงฆ์ที่ตั้งไว้ และให้ฝึกหัดตนเองในการทำสมาธิ เดินจงกรม และปฏิบัติกิจอื่นๆ ด้วยความเคารพและพร้อมเพรียงกัน ไม่ให้เป็นคนเห็นแก่ตัว และไม่ให้อาเปรียบุคนอื่น พระภิกษุสามเณรทุกรูปต่าง ก็พากันเพียรพยายามฝึกปฏิบัติขัดเกลาดนเองสุดความสามารถและถือกฎ กติกาของวัดหนองป่าพงอย่างเคร่งครัด

กติกาสงฆ์ของสำนักวัดหนองป่าพง มีดังนี้

ประกาศ

ข้อกติกาสงฆ์ในสำนักนี้

(วัดหนองป่าพง) อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

.....

- ๑) พระภิกษุสามเณรห้ามขอของจากคนที่มิใช่ญาติ มิใช่ปวธรรมา ห้ามติดต่อกับภคุหัสส์ถ์ และนักบวชที่เป็นวิสกาทกับพุทธศาสนา
- ๒) ห้ามบอกและเรียนฉานวิชา บอกเลข ทำน้ำมันต์ หมอยา หมอดู
- ๓) พระผู้มีพรรษาห้อยน ๕ ห้ามมิให้เที่ยวล่าพึงตนเอง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือมีอาจารย์ ผู้สมควรติดตามไปด้วย
- ๔) เมื่อจะทำอะไรให้ปรึกษาพระสงฆ์ หรือผู้เป็นประธานสงฆ์เสียก่อน เมื่อเห็นว่าเป็นธรรม เป็นวินัย แล้วจึงทำอย่าทำตามอำนาจของตนเอง
- ๕) ให้ยินดีในเสนาสนะที่สงฆ์จัดให้ และให้ทำความสะอาดเก็บกวาดตัวกุฏิและถนนที่เข้าออกให้สะอาด
- ๖) เมื่อกิจสงฆ์เกิดขึ้น ให้พร้อมกันทำ เมื่อเลิกให้พร้อมกันเลิก อย่าทำตนเป็นที่เกียจของหมู่ คือเป็นผู้มีมารยาสาไถย หลีกเหลียงแก่ตัว
- ๗) เมื่อนั้นบิณฑบาต เก็บบาตร ล้างบาตร กวาดวัด ตัดน้ำ สรงน้ำ จัดโรงฉัน ย้อมผ้าฟุ้งเทศน์เหล่านี้ ห้ามไม่ให้ลูกกัน ถึงตั้งใจทำกิจนั้นจริงๆ
- ๘) เมื่อนั้นเสร็จแล้ว ให้พร้อมกันเก็บกวาดโรงฉันเสียก่อน แล้วจึงกราบพระพร้อมกันจึงนำบริวารของตนกลับกุฏิด้วยความสงบ
- ๙) ให้ทำตนเป็นผู้มีกน้อยในการพูด กิน นอน ร่าเริง จะเป็นผู้ตื่นอยู่ด้วยความเพียรและจงช่วยกันพยายามภิกษุสามเณรใช้ด้วยความเมตตา
- ๑๐) ห้ามรับเงินและทอง และห้ามผู้อื่นเก็บไว้เพื่อตน ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน

- ๑๑) เมื่อเอกลากเกิดขึ้นในหมู่สงฆ์นี้ ให้เก็บไว้ในกองกลาง เมื่อท่านองค์ใดต้องการ ให้สงฆ์อนุมติแก่ท่านองค์นั้นตามสมควร
- ๑๒) ห้ามคุยกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนทั้งกลางวันและกลางคืน ในที่ทั่วไปหรือในกุฏิและหากมีเหตุจำเป็นถึงกระนั้นก็อย่าให้เป็นผู้คลุกคลี หรือเอิกเกริกเฮฮา
- ๑๓) การรับและส่งจดหมาย เอกสารถาวร หรือวัตถุต่างๆภายนอก ต้องแจ้งต่อสงฆ์หรือผู้เป็นประธานสงฆ์เห็นสมควรแล้วจึงรับส่งได้
- ๑๔) พระเณรผู้มั่งมันเข้ามาปฏิบัติในสำนักนี้ เบื้องต้นต้องได้รับใบฝากจากอุปัชฌาย์อาจารย์ของตน และย้ายหนังสือสุทธิมาให้ถูกต้องเสียก่อนจึงจะใช้ได้
- ๑๕) พระเณรที่เป็นอาคันตุกะมาพักอาศัย ต้องนำหนังสือสุทธิแจ้งสงฆ์หรือผู้เป็นประธานสงฆ์ในคืนแรกและมีกำหนดให้พักได้ไม่เกิน ๓ คืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ข้อกติกาสงฆ์เหล่านี้เมื่อผู้ใดฝ่าฝืน สงฆ์มีอำนาจบริหารได้เต็มที่

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๐

พระอาจารย์ชา สุภทฺโท

ประธานสงฆ์

กติกาเหล่านี้สำหรับพระราชภาวนาวิกรม ก็ได้พยายามตั้งใจฝึกหัดขัดเกลาตนเอง ให้เข้าสู่หลักกติกาสงฆ์ที่ไม่มีความรู้สึกหนักอกหนักใจ เพราะเคยผ่านมาพอสมควรตั้งแต่เมื่อครั้งอยู่ที่วัดบ้าน จึงไม่เป็นการฝึกหรือกดดันทางด้านจิตใจอะไรเลยเมื่อได้โอกาสอย่างนี้ก็เป็นสิ่งที่พอใจอยู่แล้ว จึงได้เร่งความเพียรเพิ่มขึ้นอีก

“...พยายามพากเพียรฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ คือความรู้สึกในการตามคูจิต ของตนอยู่เสมอ โดยไม่มีการลดละ ไม่การปล่อยคือ คุณาการของจิตของตัวเองอยู่กระทั่งวันกระทั่งคืนพยายามทำให้มันหยุด (ปรุแง) ทุกขณะ ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะยืน จะนั่ง จะนอนอยู่ก็ตามก็พยายาม คูจิต กำหนดจิตพิจารณาคูจิต ก็เห็นจิตของตนว่าเป็นอย่างไร ขณะที่จิตมีความยินดี ก็รู้ว่าจิตความรู้สึกยินดี จิตมีความรู้สึกเป็นทุกข์ ก็รู้ว่าจิต มีความรู้สึกเป็นทุกข์ทำอยู่อย่างนี้ เห็นอาการ อยู่อย่างนี้กระทั่งกระทั่งคือ วันพระก็ถือ เนตัสชิก คือ ไม่นอนตลอดคืน ก็อยู่ได้สบายถือเป็นเรื่องธรรมดา ...” (อุเทน กลุยาโณ, ๒๕๔๕ : ๑๖) ด้วยความพยายามอย่างไม่ลดละและไม่คิดท้อแท้ ในการปฏิบัติ เร่งทำความเพียรในการปฏิบัติมากขึ้น จนจิตมีความรู้สึกสว่างไสวและมีความสุข

“...ความสุขอันนี้ไม่สามารถที่จะพูดให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจได้ ไม่ใช่สุขเพราะความพอใจไม่ใช่สุข เพราะได้ตามปรารถนาแต่เป็นความสุขที่เหนือไปกว่าทั้งสองอย่าง เดินก็เป็นสุข นั่งก็เป็นสุข ยืนก็

เป็นสุข นอนก็เป็นสุข มีความรู้สึกปลื้มปีติตลอดกาลตลอดเวลา และก็ได้ตั้งจิตกำหนดรู้ยู่่ว่า
ความสุขอันนี้มันเกิดขึ้นของมันเอง และในที่สุดก็จะไปเอง เพราะทั้งสุขและทุกข์นี้ ก็ล้วนแต่เป็น
ของไม่เที่ยงด้วยกันทั้งสองอย่าง ได้กำหนดรู้ยู่อย่างนี้ตลอดเวลาทั้งขึ้น เคน นั่ง นอน มันจะมี
ความสุขความสงบยู่ในสถานะอย่างนั้น ทั้งเวลาเดินจงกรม และนั่งสมาธิก็มีความสุขยู่อย่างนั้น
ส่วนจิตก็รู้สึกสว่างไสว คำว่า “สว่าง” ก็บอกไม่ถูกเหมือนกันว่ามันเป็นอย่างไร คือไม่มีอะไรมา
พัวพันจิต อันนี้เป็นยู่ช่วงวันหนึ่ง แล้วก็เปลี่ยนแปลงอีก ที่นี้จิตมีความสงบมาก ไม่เพีย ไม่ง่วง
เหงาหาวนอน จะมีความผ่อนคลาย มีความเบิกบาน มีความเชือกเย็นภายในจิต และความปลื้มปีติ ความ
อิมเอบต่างๆก็มียู่ เป็นยู่อย่างนั้น ไม่เลือกกาล ไม่เลือกเวลาเป็นอกากิโกจริง ๆ มีความรู้สึกยู่อย่าง
นี้ ตลอดอิริยาบถทั้งสี่ ก็เลยถามตัวเองว่า...สุข...ก็เป็นเรื่องของความสุข มีความสงบก็คือว่า ...สงบ...
ก็เป็นเรื่องของความสงบเราก็ดูความสงบของเราไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการลดละ...”

พระราชภาวนาวิกรมเฝ้าติดตามดูอาการของจิตอย่างแน่วแน่และต่อเนื่องจนกระทั่งกลางดึกของ คืน
หนึ่งหลังจากนั่งสมาธิเป็นเวลานานประมาณ ๘ ชั่วโมง โดยไม่ได้พลิกหรือเคลื่อนไหวอวัยวะส่วน
ใดเลย มีความรู้สึกสงบวูบขึ้นมาทั้งตัวเหมือนมีอะไรมาครอบไว้ มีความรู้สึกเย็นไปทั้งตัวรู้สึกเบา
ไปหมด ในสมองก็รู้สึกเหมือนกับพักผ่อนมาตั้ง ๖ วันบนศีรษะ มีความรู้สึกเย็นยู่อย่างนั้นตลอดคืน เย็น
...สงบ...เงียบ ไม่มีความรู้สึกนึกคิด มีแต่อารมณ์แห่งความรู้สึกสงบ ระงับ...และที่เงียบ...เย็น...เบา...
ในร่างกาย อากาศยู่ยู่นี้ทรงตัวยู่ตลอดปี อาการของความรู้สึกเย็นในสมอง ก็เย็นตลอดทุก
อิริยาบถ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ไม่มีเลย การปรุงแต่งแห่งจิตก็ไม่มี เมื่อปฏิบัติมาถึงตอนนี้ท่านเล่า
ให้ศิษย์ฟังว่า

“...ความทุกข์เกี่ยวกับกิเลสบางอย่างซึ่งเคยมาก่อทวน เกี่ยวกับเพศตรงข้าม หรือความทะเยอทะยาน
อะไรต่างๆ ไม่รู้มันหายไปไหน เห็นคนก็รู้สึกว่าเป็นคนธรรมดา เห็นคนก็สั๊กแต่ว่าคนเท่านั้นเอง ไม่
มีคนสวย ไม่มีคนไม่สวย มันจะมีลักษณะเฉยๆของมันยู่อย่างนั้น มีความสงบระงับยู่อย่างนั้น ไม่
รู้ว่ามันเป็นอะไร แต่ก็ไม่ได้สงสัยว่ามันเป็นอะไร ถือว่ามันเป็นของมันยู่อย่างนั้น เป็นยู่ด้วยความ
สงบระงับ ไม่มีอะไรเดือดร้อนในเรื่องความเป็นยู่ต่างๆความทุกข์ก็ไม่รู้ว่า ทุกข์มันเป็นอย่างไร
และความจีเกียจก็ไม่รู้ว่า ความจีเกียจมันเป็นอย่างไร ถามหาความจีเกียจมันก็ไม่มี และความรู้สึก
ภายในจิตใจ ก็เป็นยู่อย่างนั้น ระลึกละความที่ว่าทุกข์มันคืออะไรก็ไม่รู้ (รู้แต่เพียงคำจำกัดความตาม
ภาษาสมมติกันเท่านั้น เพราะทุกข์มันก็เป็นเพียงสมมติกันเท่านั้น)..

เมื่อจิตมันไม่มีทุกข์ สิ่งสมมติทั้งหลายมันก็ไม่เป็นในจิต และอาการความรู้สึกอย่างนี้ มันจะเป็นอยู่ อย่างนี้ตลอดมาไม่เปลี่ยนแปลง จนกระทั่งปัจจุบัน อาการความรู้สึกอย่างนี้ ก็ยังมีอยู่เป็นอยู่อย่าง มันคงเสมอมาไม่เปลี่ยนแปลง...” (อุเทน กลุยาโณ, ๒๕๔๔:๑๖)

ครั้นหลังจากออกพรรษา ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ หลวงพ่อชา ก็ให้ไปช่วยหน่วยงานกฐินที่วัดถ้ำแสงเพชร อำเภออำนาจเจริญจังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ) เสร็จจากนั้นให้ไปอยู่กุฏิอม อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ (ปัจจุบันคือวัด โนนสำเริง สาขาที่ ๓ ของวัดหนองป่าพง) พอจนจะเข้าพรรษา ก็ให้ไปจำพรรษาที่วัดสวนกล้วย(ปัจจุบันคือวัดกัทลิวัน สาขาที่ ๖ ของวัดหนองป่าพง) หลังจากบูรณะเสนาสนะเสร็จ หลวงพ่อชา ก็เรียกตัวกลับวัดหนองป่าพง ทุกแห่งที่ไปอยู่ เมื่อมีโอกาส ก็แสดงธรรมเผยแผ่พุทธศาสนา และข้อวัตรปฏิบัติตามแนวทางของ หลวงพ่อชา ยังความศรัทธาเลื่อมใสแก่ชาวบ้านยิ่งนัก ธรรมะที่เผยแผ่ ที่สร้างความประทับใจ เช่น “ธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าเขาอยู่ในเพศใดภาวะใด การกระทำที่นี้เกิดขึ้น ภายหลังแล้วต้องเสียใจนั้นควรเว้นเสียเพราะฉะนั้นแม้จะประสบความสำเร็จทุกขียากลำบากสักปานใดก็ไม่ทิ้งธรรม” (พระราชภาวนาวิกรม, ๒๕๐๐:๔๖-๔๗)

พระราชภาวนาวิกรม นอกจากเป็นพระสงฆ์ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธา เลื่อมใสในวัตรปฏิบัติอันงดงามแล้ว แม้ในหมู่สงฆ์ด้วยกันก็ได้รับการยอมรับนับถือในปฏิปทา ที่เสมอต้นเสมอปลาย มีความสำรวมระวังเคร่งครัดในพระธรรมวินัย ดังครั้นจะเข้าพรรษา ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เมื่อมีการประชุมสงฆ์ในวัดหนองป่าพง เพื่อแยกไปจำพรรษาตามวัดสาขาต่างๆ พระสุเมโธ (ปัจจุบันคือ พระราชสุเมธาจารย์ เจ้าอาวาสวัดป่าอัมราวดี ประเทศอังกฤษ สาขาวัดหนองป่าพงที่ ๑ ในต่างประเทศ)จะไปจำพรรษาที่วัด ถ้ำแสงเพชร สาขาวัดหนองป่าพงที่ ๕ อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ)จึงขออนุญาต หลวงพ่อชาให้พระราชภาวนาวิกรม ไปจำพรรษาด้วยเพื่อจะเป็นผู้ให้คำแนะนำในการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งได้รับอนุญาตตามขอ ดังนั้นในปีนั้น ท่านจึงได้จำพรรษาที่ วัดถ้ำแสงเพชร กับพระสุเมโธ พอออกพรรษา หลังจากทอดกฐินเสร็จแล้วก็ถูกเรียกตัวกลับวัดหนองป่าพง และให้ไปจำพรรษาที่วัดป่าขันติธรรม บ้านหนองแวง สาขาวัดหนองป่าพงที่ ๑๒ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากสถานที่ก่อสร้างวัดแห่งนี้อยู่ในความคุ้มครองของหมู่บ้านหลายฝ่าย ที่ไม่พอใจก็มีรังควาน สร้างความรำคาญ จนพระภิกษุสามเณร ไม่สบายใจและไม่มีสมาธิในการปฏิบัติ ท่านจึงนำพระภิกษุสามเณรไป ปลีกวิเวกที่ป่าช้าบ้านหนองแก้ว ชาวบ้านที่เกิดความเลื่อมใสศรัทธา พวกนี้มาสร้างกระท่อมเล็กๆ มุงด้วยหญ้า

คา กันแดดกันฝนพอได้รับความสะดวกสบาย จวนจะเข้าพรรษาปีต่อมาจึงกลับไปวัดหนองป่าพง เพื่อรายงานให้ หลวงพ่อชา ทราบท่านให้กลับไปจำพรรษาที่วัดป่าขันติธรรม บ้านหนองแขงอีก ชาวบ้านที่เคยก่อกรรม ก็ยังคงรบกวนเช่นเดิม เมื่อออกพรรษาเห็นว่าจะเป็นอันตราย ควรหลีกเลี่ยงไปก่อน จึงกลับไปวัด หนองป่าพง ส่วนภิกษุสามเณรที่อยู่ด้วยกัน ก็ให้แยกไปจำพรรษา ที่วันป่า โภธิญาณ (สาขาวัดหนองป่าพงที่๑๐)อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ชาวบ้านบางส่วนเห็นไม่มี ภิกษุ สามเณรอยู่ได้โอกาสก็กลับไปทำลายของสงฆ์อีก

ต่อมาเกิดเหตุการณ์แปลกประหลาด มีชาวบ้านตายติดต่อกัน ๑๒ คน โดยไม่มีอาการ เจ็บป่วย หรือเป็นไข้เลยชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้ามาทำลาย ท่านบอกว่า “ผมก็ไม่ได้ทำอะไรเขา เขาก็ทำ ของเขาเอง และเขาก็เป็นของเขาเอง ถือเป็นเรื่องธรรมดา” (อุเทน กลุยา โณ, ๒๕๔๕:๓๗)

เมื่อกลับมาอยู่วัดหนองป่าพง ได้ไปร่วมงานมาฆบูชา ที่วัดถ้ำแสงเพชร พอเสร็จจึงถือโอกาสกราบ เรียนและขออนุญาตหลวงพ่อชา ไปศึกษาข้อวัตรปฏิบัติของสำนักฝ่ายธรรมยุติกนิกายบ้าง เมื่อ ได้รับอนุญาต จึงถือโอกาสออกธุดงค์ ด้วยการเดินไปยังจังหวัดต่างๆ เช่น ยโสธร ร้อยเอ็ด สกลนคร นครพนม แวะกราบนมัสการ หลวงปู่กินรี จนทิวเขาดูทางทะเลถึงหนองคายและ เวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พักอยู่เวียงจันทน์ ๗-๘ วันก็กลับ หนองคาย มุ่งหน้าสู่ภาคกลาง ผ่านสระบุรี พระนครศรีอยุธยา เข้ากรุงเทพมหานคร มีค่าที่ไหนก็จะ ปักกลดที่นั่นไม่ว่าจะเป็นทุ่งนา ป่าเขา แม้กระทั่งใต้สะพาน รุ่งเช้าออกโปรดสัตว์ บิณฑบาตเท่าที่ จะได้ บางมือมีเพียงข้าวเปล่าทัพพีเดียวก็ฉัน แล้วเดินทางต่อ มุ่งหน้าสู่ภาคตะวันออก จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี แวะกราบพระวิสุทธิญาณเถร (สมชาย จิตวิริโย) วัดเขาสุกกริม พักสองคืน แล้วเดินทางกลับวัดหนองป่าพง การเดินทางธุดงค์ในครั้งนี้ นอกจากจะได้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติของ สำนักฝ่ายธรรมยุติกนิกายแล้ว ยังได้ฝึกหัดขัดเกลตาตนเอง ในด้านความอดทน ความมุ่งมั่นในความ เพียรเพื่อแผดเผาอาสวะกิเลสอีกด้วย ได้กลับมาอยู่วัดหนองป่าพงไม่นาน อุบาสิกา ชาวบ้านตาตอง ตำบลเก่าเลี้ยว นครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเคยมาวัดหนอง ป่าพง เกิดความศรัทธา เลื่อมใส คิดอยากจะทำสร้างวัดที่หมู่บ้านของตน จึงพากันสร้างวัด และนิมนต์ พระสงฆ์ วัดหนองป่าพง ไปจำพรรษาอยู่ที่นั่น เมื่อออกพรรษา ที่ประชุมสงฆ์เห็นควรตั้งวัดสาขา ขึ้นที่นครเวียงจันทน์ และตกลงให้ พระราชภาวนาวิกรม ไปจำพรรษาอยู่ที่นั่น เมื่อออกพรรษาแล้ว เกิดเหตุการณ์ไม่สงบหลวงพ่อชา เห็นว่าหากอยู่ต่อไปจะเป็นอันตราย จึงให้นำพระภิกษุสามเณรกลับ วัดหนองป่าพง

พ.ศ. ๒๕๒๐ หลวงพ่อชา ไปเยี่ยมลูกศิษย์ที่ต่างประเทศ เมื่อกลับมามีอาการผิดปกติ บางครั้ง เมื่อเทศน์จบลงจะอาพาธหนัก ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ อาการทรุดลงมากจนถึงนำส่งโรงพยาบาลโดยด่วน พออาการดีขึ้นก็กลับวัดหนองป่าพงคณะสงฆ์พิจารณาเห็นว่า ควรหาผู้รับผิดชอบ จึงเสนอให้ พระราชภาวนาวิกรมเป็นรองเจ้าอาวาส ทำหน้าที่ปกครองหมู่คณะสงฆ์แทน ท่านตอบว่า “ถ้าจะแต่งตั้งผมเป็นรองเจ้าอาวาสผมก็ยังไม่รับเพราะว่าผมยังไม่สมควรที่น่ะรับหน้าที่นี้และพระเถระก็มีอยู่เยอะ” (อุเทน กลุยาโณ, ๒๕๔๕:๔๗)

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๕ หลวงพ่อชา อาพาธหนักจึงได้ทำหนังสือให้ลงชื่อรับทำหน้าที่แทน จากนั้นไม่นาน เจ้าคณะตำบลก็มีหนังสือแต่งตั้งให้ พระราชภาวนาวิกรม (เลี่ยม จิตฺตมโม) ทำหน้าที่รักษาแทนเจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง ความรู้สึกที่รับตำแหน่งหน้าที่แทนหลวงพ่อชานั้น ก็ไม่ยอมรับและได้ปฏิเสธไปหลายครั้ง สุดท้ายเมื่อหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็จำต้องรับโดยบอกเหตุผลที่น่าฟังว่า

“..ประการแรก ใครๆก็ต้องรู้ว่ามันเป็นปลิว (ความกังวล) อย่างหนึ่ง ทั้งความรู้สึกก็เป็นอย่างนั้นด้วย คือถ้าจะแต่งตั้งให้เป็นจริงๆ ก็ไม่ต้องการ ถ้าสิ่งที่เป็นประโยชน์เราก็ทำอยู่แล้วไม่น่าจะต้องตั้งกันเลย มีอะไรที่เราทำได้ก็ทำ ช่วยกันไป ถ้าไปแต่งตั้งขึ้นให้มีหน้าที่อย่างนั้นอย่างนี้ละก็คนเราชอบลืมหืมตัวเอง นึกว่าตัวเองได้รับหน้าที่มอบหมาย ถ้าได้รับมอบหมายเราทำไม่ดี เกิดความเสียหายมันก็ไม่เป็นประโยชน์ ถ้าเราทำดี ถึงไม่ได้เป็นที่เคารพ ไม่เป็นที่ศรัทธาของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกัน ไม่มีความเห็นร่วมกับเรา เราอยู่ร่วมกับเขา เขาก็พอใจอยู่ร่วมกันเกิดความเสียหาย การงานที่ทำก็เกิดประโยชน์ ไม่เสียหาย ไม่เสื่อมโทรม ผมมีความเห็นอย่างนี้...”

“ประการที่สอง คือมันไม่ได้ตามปรารถนา ก็เลยไม่มีความสุขความสบาย เพราะสถานที่นี้เป็นสถานที่ที่หาความสุขไม่ได้ สำหรับผู้ปฏิบัติตามความพอใจ ตาม ความปรารถนาของตนเอง ไม่ใช่ปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระพุทธเจ้า หรือกฎระเบียบของหลวงปู่ (พระโพธิญาณเถระ) แต่งตั้งไว้ ถ้าผู้ไม่มีกำลังจะนั่งก็ไม่ได้นั่ง แต่ถ้ารู้จัก ถ้าเข้าใจในการปฏิบัติแล้ว ก็ไม่มีความหมายอะไรอยู่ทุกวันนี้ก็พยายามดูอยู่เหมือนกันว่า ใครหนอพอที่รับหน้าที่นี้ได้ด้วยความเสียสละเพราะสถานที่นี้มันต้องมีความเสียสละจึงจะอยู่ด้วยความสบาย เพราะกฎระเบียบต่างๆของหลวงปู่ตั้งไว้ นั้น มันควบคุมไว้ทุกอย่างแล้ว ทั้งพระวินัยด้วย ทั้งกฎกติกาด้วย ทุกอย่างครอบคลุมเราไว้แล้ว ถ้าไม่ทำด้วยความเสียสละจะไม่สบาย และจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร พิจารณาดูให้ดีท่านก็ตอบได้แค่นี้ ตามที่สังเกตดูมันเป็นอย่างนั้นนะ

สมมติให้ฟังนะว่า ถ้าเรามีความเห็นแก่ตัว ทำการงานก็จะมีแต่ความเหน็ดเหนื่อยถ้าทำเพราะความ
อยากก็จะมีแต่ความกระวนกระวาย เราจึงต้องทำแบบว่า เปลี่ยนอิริยาบถเคลื่อนไหวเป็นการออก
กำลังกาย ทำด้วยความว่าง ทำไปเรื่อยๆทำแบบไม่มีอะไรหนัก บางทีคิดว่าจะพักบ้างก็มี แยกมาแล้ว
ฉันก็ไม่ได้มาก ฉันมากก็ทำงานไม่ได้ เพราะเราไม่รู้เหตุการณ์ว่าจะเป็นอย่างไรรันพอประมาณทั้ง
ชีวิต ฉันมากเกินไปก็ไม่ได้ เพื่อมีแยกมาหาเรา ก็พบประกับเขาได้โดยไม่่ง่วงซึมถ้าฉันมากความว่าง
ก็มาก ต้องเป็นผู้เสียสละจึงจะทำได้ แม้แต่การฉันก็ไม่ได้ตามความปรารถนาด้วย “(อุเทน กตุยาโณ,
๒๕๒๕ :๖๖-๖๘) เมื่อพระราชภาวนาวิกรม รับทำหน้าที่แทนหลวงพ่ocha ท่านได้ถือวัตรปฏิบัติ
ตามแนวทางของหลวงพ่ochaอย่างเคร่งครัดและได้ทำหน้าที่การงานดังนี้

ด้านการปกครอง

พ.ศ. ๒๕๒๕ รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๓๖ ประธานดำเนินการจัดงานพระราชทานเพลิงศพ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

พ.ศ. ๒๕๓๗ เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง

พ.ศ. ๒๕๓๘ พระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๐

พระราชภาวนาวิกรม นอกจากทำหน้าที่เจ้าอาวาสวัดหนองป่าพง ปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร
ในวัดแล้วยังเป็นที่ปรึกษาของสาขาวัดหนองป่าพงในประเทศ ๒๖๕ สาขาและต่างประเทศ ๑๔
สาขา อีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นพระอุปัชฌาย์ ทำหน้าที่ในการอุปสมบท บรรดาลูกศิษย์ทั้งชาวไทย
และชาวต่างประเทศโดยยึดหลักการปฏิบัติแบบที่หลวงพ่ocha ได้ปฏิบัติมาเช่น ผู้มาบวชต้องมา
ปรับตัวนุ่งขาว ห่มขาวก่อนถือศีล ๘ ถือวัตรปฏิบัติก่อน ๑ ปี จนแน่ใจว่าจะอยู่ได้ จึงจะบรรพชาเป็น
สามเณรให้ และให้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติ พระธรรมวินัยต่างๆจนเข้าใจถ่องแท้แล้ว อีก ๑ ปี จึงจะ
อุปสมบทเป็นภิกษุให้ โดยอยู่ร่วมกับคณะสงฆ์ตามกติกากของวัดและยึดพระธรรมวินัยอย่าง
เคร่งครัด ดังนั้นแม้จะมีหมู่่มาก ก็อยู่ด้วยกันอย่างสงบ สำหรับผู้ที่บวชระยะสั้น และมีกำหนดลา
สิกขา จะแนะนำให้ไปบวชกับ เจ้าคณะฝ่ายปกครองนั้นๆ

ด้านการศึกษา

พระราชภาวนาวิกรม เมื่อครั้งบรรพชาเป็นสามเณร ได้สนใจศึกษาพระธรรมวินัย หนังสือ “ตัว
ธรรม” สำหรับเทศน์ในเทศกาลเข้าพรรษาและออกพรรษา ตลอดจนตำราต่างๆ ในพระพุทธศาสนา
ขณะทำกิจการใดๆก็จะท่องบทสวดมนต์ไปด้วย ครั้งสอบได้นักธรรมชั้นตรีและโท เมื่อมีเวลาว่างก็

ช่วยให้นักเรียนสอนนักเรียนชั้นตรีและชั้นโท ตลอดจนช่วยสร้างศาลาโรงเรียน สำหรับเด็กใน หมู่บ้านอีกด้วย เมื่อมาอยู่วัดหนองป่าพง ครั้นหลวงพ่อบุชา อาพาธหนัก ไม่สามารถเทศน์ได้ ก็ได้ แสดงธรรมแทน รวมทั้งอบรมพระภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา และข้าราชการจากหน่วยงาน ต่างๆ ที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ตามวาระและโอกาสอยู่เสมอ

ด้านการเผยแผ่

พระราชภาวนาวิกรม เป็นศิษย์หลวงพ่อบุชา อีกรูปหนึ่งที่มีวัตรปฏิบัติที่งดงาม มีปฏิปทาเป็นที่ เลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศท่านได้เดินทางไปเผยแผ่ธรรมะใน ต่างประเทศ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๖ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศออสเตรเลีย

พ.ศ. ๒๕๔๑ ประเทศนิวซีแลนด์

พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศอังกฤษ สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี และประเทศฝรั่งเศส

พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศมาเลเซีย

นอกจากการเผยแผ่ธรรมะโดยตรง ด้วยการแสดงธรรมในวาระต่างๆแล้ว ยังได้เผยแผ่ทางด้านสื่อ

ดังนี้

- ๑) ของฝากการเดินทาง
- ๒) ความเห็นที่ถูกต้อง
- ๓) ตำนานผู้ศกกลางทะเลทราย
- ๔) ตามรอยพระอรหันต์
- ๕) สูดสายทาง
- ๖) มองโลกแบบพุทธ
- ๗) สว่างมาสว่างไป
- ๘) จงใช้สมบัติโลกอย่างพอเหมาะพอดี
- ๙) ชีวิตและธรรม
- ๑๐) ฐิติธรรมอาจารย์
- ๑๑) ดงเมืองซ้าย

- ๑๒) คูจิตตนพินบ่วงมาร
- ๑๓) สิ่งที่แอบแฝง
- ๑๔) ธรรมชาติแห่งความจริง
- ๑๕) ธรรมะต่างแดน
- ๑๖) พรปีใหม่
- ๑๗) พระธรรมเทศนา
- ๑๘) ไม่กังวล
- ๑๙) ร่มเงาวัดป่าพง
- ๒๐) สมณธรรม
- ๒๑) สืบต่อ
- ๒๒) หอมกลิ่นสมณะ
- ๒๓) อัดตา อัดตาย
- ๒๔) อยู่แบบธรรมชาติ
- ๒๕) No Worries
- ๒๖) The ways of the Peaceful
- ๒๗) CD พระธรรมเทศนาพระวิสุทธิสังวรเถร
- ๒๘) เทปคาสเซต พระวิสุทธิสังวรเถร
- ๒๙) MP3 ธรรม โอวาท(แสดงธรรมที่ ประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย วัฒนดินแดนและวัดหนองป่าพง)

ด้านสาธารณูปการ

ด้วยความเคารพที่มีต่อครูบาอาจารย์(หลวงพ่อกษ) ทำให้พระราชภาวนาวิกรม ทำหน้าที่ทุกอย่างอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ไม่ว่าจะด้านการปกครอง การบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่างๆ เช่น

- ๑) การสร้างพิพิธภัณฑ์ เพื่อจัดเก็บบริวารต่างๆของหลวงพ่อกษ ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา
- ๒) การสร้างระบบน้ำประปา แต่เดิมระบบน้ำไม่สะดวกเมื่อถึงเวลาทำกิจวัตรประจำวันตอนบ่าย พระภิกษุสามเณรจะช่วยกันหามน้ำใส่ห้องน้ำ ห้องส้วม ทั้งของพระภิกษุสามเณร และของอุบาสกอุบาสิกา การมีระบบน้ำประปาทำให้สะดวกและมีน้ำเพียงพอในการต้อนรับอุบาสกอุบาสิกาและพระภิกษุสามเณร

- ๓) การรื้อธรรมศาลาและโรงฉันหลังเก่าที่ทรุดโทรมมาก แล้วสร้างใหม่กว้างใหญ่โอโถงกว่าเดิม สร้างเสร็จในคืนวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๕ พอถึงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เวลา ๕.๒๐ น. หลวงพ่อชา ก็มรณภาพและได้อัญเชิญสรีระมาตั้งไว้ที่ธรรมศาลา เพื่อประกอบพิธี และให้พุทธศาสนิกชน มาเคารพ จนกว่าจะถึงกำหนดวัดพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖
- ๔) การจัดสถานที่พระราชทานเพลิงศพของพระโพธิญาณเถรด้วยการจัดการมรดกดินและก่ออิฐ สีลา แลงล้อมรอบ ซึ่งต่อม ได้ใช้เป็นทั้งพระราชทานเพลิงศพหลวงพ่อชาและก่อสร้างเจดีย์ศรีโพธิญาณ บรรจุนิเวศน์ของหลวงพ่อชา
- ๕) การอนุรักษ์และรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ เมื่อแรกเข้ามาอยู่วัดหนองป่าพง ป่าไม้ยังไม่หนาที่บเหมือนปัจจุบัน ได้ขุดลอกหนองหว้าที่ตื้นเขิน ปรับปรุงดินแล้วปลูกไม้ป่าและไม้ยืนต้นหลากหลายชนิด ทำให้บริเวณรอบขอบหนองหว้าร่มรื่น น้ำใสสะอาด มีน้ำตลอดปี และทางวัดใช้น้ำจากหนองหว้านี้ ทำระบบประปา ด้วยการสูบขึ้นถึงสูงขนาดใหญ่ แล้วปล่อยไปตามท่อที่วางไว้จนทั่วบริเวณวัด
- ๖) ตามปกติในสมัยก่อนพระภิกษุสามเณรวัดหนองป่าพง จะเก็บกวาดใบไม้ทุกวัน โคน ๗ คำ และ ๑๔ คำ ทำให้ดินไม้เหลืองซิดและแคะแกระ็น ต่อมาจึงเปลี่ยนการเก็บกวาดเป็นปีละ ๒-๓ ครั้ง ทำให้ดินไม้เขียวสดชื่นและร่มรื่นกว่าเดิม เพราะมีใบไม้หนาที่บหล่นปกคลุม โคนต้น ทำให้ได้รับความชุ่มชื้นตลอดปี ส่วนถนนหนทางภายในวัดและทางเดินจงกรมจะเก็บกวาดทุกวัน ทำให้บริเวณวัดสะอาดร่มรื่นเย็นสบาย

สมณศักดิ์

ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชาคณะชั้นสามัญที่พระวิสุทธีสังวรเถร

พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชาคณะชั้นราช ที่พระราชภาวนาวิกรม

พระราชภาวนาวิกรม (เลี่ยม จิตฺตมฺโม) เป็นพระภิกษุผู้ก้าวเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เพื่อหวังถอดถอนละกิเลสตัณหา มีปฏิปทา เป็นผู้มีความอดทนอดกลั้น มกน้อย สันโดษ ถ่อมตัว ไม่ยินดี ยินร้ายในลาภยศ สรรเสริญ เมื่อมามอบตัวเป็นศิษย์ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ก็ใช้ความวิริยะ อุตสาหะ พากเพียรแผดเผากิเลส เครื่องครัดในพระธรรมวินัย มีวัตรปฏิบัติที่งดงาม ตามแบบอย่าง ครูอาจารย์ จึงเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป นอกจากนี้ยังได้ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งภายใน และต่างประเทศ ยังความสุข สงบเย็นแก่ผู้สนใจใฝ่ธรรม จนได้รับความไว้วางใจจากพระโพธิญาณเถร (ชา

สุภทโท) และคณะสงฆ์ให้เป็นผู้ปกครองและดูแลพระภิกษุสามเณรของวัดหนองป่าพง และเป็นที่ปรึกษาของสาขาวัดหนองป่าพงทั้งในและต่างประเทศอีกจำนวน ๒๗๕ สาขา ถึงแม้จะไม่ได้กำเนิดที่เมืองอุบลราชธานี แต่ก็อยู่มานานสร้างคุณูปการแก่จังหวัดอุบลราชธานีอย่างอเนกอนันต์ ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวจึงยกย่องเชิดชูเกียรติพระราชทานนาม (เลี่ยม ฐิตธมฺโม) เป็น “ปราชญ์ เมืองอุบลราชธานี”

บรรณานุกรม

คณะศิษย์ ฐิตธรรมาจารย์ ประวัตติและธรรมพระราชทานนาม (หลวงพ่อเลี่ยม ฐิตธมฺโม) เจ้าอาวาสวัด

หนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สามลดา, ๒๕๕๑.

คณะศิษยานุศิษย์ อุปลมณี พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : บ.เอ็นบีพรีนติ้ง จำกัด . ๒๕๔๘

ภวานาภิกรม, พระราช . ของฝากการเดินทาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๐.

วัดหนองป่าพง. ทะเบียนวัดหนองป่าพงและสาขา, ๒๕๔๕. มปท, มปป.

อุเทศ กุลยาณ. ฐิตธรรมาจารย์ ประวัตติและธรรมท่านเจ้าคุณพระวิสุทธิสังวรเถร (หลวงพ่อเลี่ยม ฐิตธมฺโม)

กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็น.พี.สกรีนพรีนติ้ง จำกัด , ๒๕๔๕.

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี